

INFORME GENERAL SOBRE LA CONSERVACIÓ-RESTAURACIÓ DE 35 QUADRES

Direcció de la intervenció: Centre de Restauració de Béns Mobles (CRBMC)

Informe redactat per: Teresa Schreibweis Torrents, Conservadora-restauradora de Béns Culturals

Data d'inici de l'informe: 11.01.2022

DADES DE LA INTERVENCIÓ

DIRECCIÓ DE LA RESTAURACIÓ CRBMC

COORDINACIÓ: Maite Toneu Puig

RESTAURACIÓ: Teresa Schreibweis Torrents

SERVEIS TECNICOCIENTÍFICS:

Fotografies: Ramon Maroto

Tècniques d'anàlisi: Ricardo Suárez

Anòxia: Pep Paret

ANY DE LA RESTAURACIÓ:

Inici agost 2021

Final novembre 2021

LLOC: CRBMC

FITXA TÈCNICA: IDENTIFICACIÓ DEL BÉ

NÚM. DE REGISTRE: H-010780, H-010781, H-010782, H-010783, H-010786, H-010787, H-010773, H-010774, H-010775, H-010776, H-010777, H-010778, H-010740, H-010746, H-010779, H-010756, H-010747, H-010745, H-010757, H-010750, H-010752, H-010751, H-010748, H-010753, H-010754, H-010749, H-010744, H-010741, H-010737, H-010743, H-010742, H-010738, H-010736, H-010755, H-010739

CLASSIFICACIÓ GENÈRICA: pintura sobre cartró, contraplacat, tablex i tela

MATERIAL / TÈCNICA: Tècnica amb pintura vinílica

TÍTOL / TEMA: Paisatges, ports, ciutats, retrats

AUTOR: Lluís Mestre Castellví

DATA / ÈPOCA: segle XX

PROCEDÈNCIA: Museu de l'Hospitalet

LOCALITZACIÓ: CRBMC, taller 2

De cada obra hi ha un informe final tècnic que resumeix la conservació-restauració de la peça. El contingut dels informes és el següent:

- Dades de la intervenció
- Fitxa tècnica: identificació del Bé
- Examen organolèptic
- Proposta d'intervenció
- Procés d'intervenció del quadre
- Fotografies UV, IR i llum rasant
- Fotografies abans i després
- Consells de Conservació Preventiva

EXAMEN ORGANOLÈPTIC

En l'examen organolèptic s'ha examinat l'estat de les obres. S'ha fet la diagnosi dels suports, les capes pictòriques, les capes superficials i dels marcs.

Ha resultat que la majoria dels quadres es trobaven en un estat de risc: l'estat de conservació d'una gran part de les obres (sobretot les pintures sobre tela) era de regular a dolent. La majoria de les teles presentaven deformacions i nombrosos estrips. Gairebé totes les peces patien greus aixecaments i desprendiments de la capa pictòrica.

Fotografies exemplaris (suport, capa pictòrica, capa superficial, marc)

Cartró, cantonada dalt, esquerre amb restes de paper Kraft® i taca d'humitat blanquinosa

Cartró, cantonada dalt, dreta amb restes de paper Kraft®

Cartró, cantonada baix, esquerre amb restes de paper Kraft®

Detall de la pinzellada i el gruix de la policromia a la zona de l'arbre

Detall de la pinzellada i el gruix de la policromia a la zona del núvol

Pèrdua matèrica a la zona del cel (a dalt, al mig)

Reserva a les vores on el marc tapa la pintura

Brillantor del vernís

Brillantor del vernís

Anvers del marc

Revers del marc

Pèrdues a les cantonades

PROPOSTA INTERVENCIÓ

La proposta del procés de conservació i restauració de la pintura, un cop estudiada i analitzada, es basa en l'estabilització i la recuperació de la seva estructura original, que s'ha vist distorsionada per successives intervencions actualment alterades.

Els treballs de conservació i restauració es basen en el criteri de la mínima intervenció i el màxim respecte per la integritat i la història de l'obra, amb la finalitat d'aconseguir la màxima estabilitat i millorar-ne la seva lectura.

S'apliquen les tècniques actuals de conservació i restauració amb materials estables i compatibles amb l'obra i entre ells per tal de garantir el màxim la seva durabilitat i la reversibilitat.

Exemple de proposta de la Conservació-Restauració d'una obra sobre cartró

GENERAL	Tractament d'anòxia. Documentació fotogràfica. Anàlisi i diagnòsi. Informe final de la intervenció.

REVERS CARTRÓ	Neteja mecànica i química del cartró. Aplanat i consolidació de les vores del cartró amb un adhesiu. Reintegració matèrica del cartró a les zones de pèrdua. Reintegració cromàtica de les zones de pèrdua.
CAPA PREPARACIÓ CAPA PICTÒRICA	Fixació de la capa pictòrica i preparació a les zones de desprendiment. No es descarta realitzar fixacions preventives. Neteja mecànica de la capa pictòrica. Neteja de la superfície de la policromia amb un sistema aquós, mitjançant el control del pH i la concentració iònica. Es minimitzarà la difusió i retenció de la humitat. Si es veu necessari anivellament de les llacunes amb massilles de reintegració. Es controlarà la idoneïtat estructural de les mateixes respecte a la capa de preparació original. Sistema de presentació: Reintegració cromàtica il·lusionista de les pèrdues i el desgast amb aquarel·les i/o pigments al vernís.
MARC	Desemmarcar el quadre. Eliminació claus/puntes del marc. Consolidació i fixació de les vores de desprendiment. Neteja mecànica i química. Anivellament de les llacunes amb massilles de reintegració. Reintegració cromàtica il·lusionista amb aquarel·les. Col·locació i muntatge del quadre al marc amb ballestes.

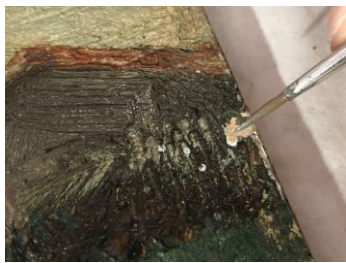
PROCÉS D'INTERVENCIÓ DEL QUADRE

Els processos de conservació-restauració han variat segons les necessitats de cada obra.

En general s'han fixat els aixecaments de la capa pictòrica per aturar la seva degradació i evitar una futura pèrdua de les obres. S'ha fet una neteja superficial tant del revers com de l'anvers. S'han minimitzat les deformacions que patien les obres i s'ha realitzat una microcirurgia tèxtil dels nombrosos estrips i les pèrdues de suport seguint els criteris de mínima intervenció.

Exemple de procés d'intervenció

Proves de conductivitat i pH amb plaques de agarosa, conductímetre i pH-metre. S'han fet 2 repeticions. Resultats: <table border="1" data-bbox="226 546 815 703"> <thead> <tr> <th colspan="2">blau</th> </tr> <tr> <th>conductivitat</th> <th>pH</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>175 µs/cm</td> <td>6.5</td> </tr> <tr> <td>184 µs/cm</td> <td>6.4</td> </tr> </tbody> </table> <table border="1" data-bbox="226 739 815 896"> <thead> <tr> <th colspan="2">marró</th> </tr> <tr> <th>conductivitat</th> <th>pH</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>193 µs/cm</td> <td>6.1</td> </tr> <tr> <td>250 µs/cm</td> <td>6.3</td> </tr> </tbody> </table> S'ha optat per un buffer d'una conductivitat de 900 µs/cm i un pH 6.3.	blau		conductivitat	pH	175 µs/cm	6.5	184 µs/cm	6.4	marró		conductivitat	pH	193 µs/cm	6.1	250 µs/cm	6.3		Agarosa Basic A8963,0100; aigua destil·lada, conductímetre, pH-metre
blau																		
conductivitat	pH																	
175 µs/cm	6.5																	
184 µs/cm	6.4																	
marró																		
conductivitat	pH																	
193 µs/cm	6.1																	
250 µs/cm	6.3																	
Neteja mecànica de la capa pictòrica.		paletina suau																
Neteja de la superfície de la policromia amb un sistema aquós, mitjançant el control del pH i la concentració iònica. S'ha pogut eliminar un vel grisós de pols i brutícia.		buffer 6.3; hisops																
Neteja de la superfície de la policromia amb un sistema aquós, mitjançant el control del pH i la concentració iònica. Per a eliminar el paper Kraft s'ha escalfat el buffer. S'ha pogut eliminar un vel grisós de pols i brutícia i el paper Kraft. S'han hagut de deixar algunes restes del paper, perquè si s'insistia més hi havia perill de desgast del suport.		buffer 6.3; hisops, espàtula de guixaire alcohol amb H₂O (70:30)																

Fixació de les vores i cantonades del cartró i la capa pictòrica per evitar més pèrdua.		Cola de pells al 5% en H₂O dest.
Consolidació i reintegració matèrica del cartró: S'han reintegrat matèricament les pèrdues que van provocar les xinxetes.		polpa de paper de conservació, tilosa al 5% en H₂O
Anivellament de les zones de pèrdua de la capa pictòrica i de preparació amb estuc tradicional. Les vores s'han desestucat amb el mateix buffer utilitzat per a la neteja.		Cola de conill Lefranc&Bourgeois®, H₂O cola: 1:9 cola en H₂O desionitzada Massilla: 50 g d'H₂O cola, 80 g de carbonat càlcic, espàtula de guixaire buffer pH 6.3
Sistema de presentació: Reintegració cromàtica de les pèrdues de la capa pictòrica de manera il·lusionista amb aquarel·les.		Aquarel·les Winsor&Newton® pinzell de retoc H₂O dest.; pintura Gamblins®, 2-Propanol

PROCÉS D'INTERVENCIÓ DEL MARC

Eliminació de les puntes parcialment oxidades que fixaven el marc al bastidor.		Alicates

Neteja de la superfície (anvers i revers) amb un sistema aquós, mitjançant el control del pH i la concentració iònica. Per a eliminar el paper Kraft s'ha escalfat el buffer. S'ha pogut eliminar un vel grisós de pols i brutícia i el paper Kraft.		buffer 6.3; hisops, espàtula de guixaire
Consolidació dels angles: S'ha encolat de nou els angles amb l'ajuda d'un fixador d'angles.		Wolfcraft® tensor de cinta monomanual, cola blanca Express 35 Rakoll®
Anivellament de les zones de pèrdua amb estuc tradicional. Les vores de la reintegració matèrica s'han desestucat amb el mateix buffer 6.3.		Cola de conill Lefranc&Bourgeois® H₂O cola: 1:9 cola en H₂O desionitzada Massilla: 50 g d'H₂O cola, 80 g de carbonat càlcic, espàtula de guixaire buffer pH 6.3
Reintegració cromàtica il·lusionista.		Aquarel·les Winsor&Newton® pinzell de retoc H₂O dest.
Preparació de les ballestes de metall inoxidable i el marc: Adhesió d'un paper secant en el punt de contacte per protegir la pintura del contacte directe amb el metall i la fusta.		paper secant, marc, ballestes

Col·locació del quadre a dins del marc i fixació amb ballestes.

ballestes, cargols,
tornavís

FOTOGRAFIES UV, LLUM RASANT

De totes les obres s'ha fet una documentació fotogràfica amb llum ultraviolada, llum infraroig i llum rasant.

Fotografies exemplaris

FOTOGRAFIES ABANS - DESPRÉS

Al final es pot veure l'obra amb una fotografia d'abans de la intervenció i una fotografia de després.

Fotografies exemplaris

CONSELLS DE CONSERVACIÓ PREVENTIVA

Els informes acaben amb unes recomanacions generals de conservació preventiva per assegurar un estat estable i segur per a l'obra.

HUMITAT RELATIVA: 40-55% (fluctuació màxima diària: 5%)

TEMPERATURA: 18-22°C (fluctuació màxima diària: 2°C)

IL·LUMINACIÓ: Màxim 200 lux, lliures de radiació infraroja i ultraviolada. En el cas que hi hagi presència de pigments i laca orgànics sensibles a la llum, els nivells d'il·luminació haurien de reduir-se a 50 lux.

Com que l'efecte de la llum és acumulatiu i irreversible, és important disminuir els temps d'exposició tot el possible, així com els nivells d'il·luminància.

Barcelona, 11 de gener de 2022

Teresa Schreibweis Torrents

Conservadora-restauradora de Béns Culturals